

její použití tak již není (mimo klinické studie) obecně doporučováno (5).

Remdesivir

Remdesivir je širokospektré antivirotikum k intravenóznímu podání. Mimo koronaviry vykazuje efekt i na paramyxoviry, pneumoviry a filoviry, byl testován dokonce v terapii Eboly (1). Jedná se nukleotidový analog, který inhibuje virovou replikaci tím, že blokuje syntézu virové RNA (4). Účinnost a bezpečnost remdesiviru byly hodnoceny v řadě klinických studií (19–21). Nejlepších výsledků ve studiích dosahoval remdesivir u pacientů s covid-19 pneumonií na konvenční oxygenoterapii (bez nutnosti vysokoprůtokové oxygenoterapie či umělé plicní ventilace). U těchto pacientů bylo podání spojeno se signifikantním poklesem mortality (14,6 % pacientů zemřelo při léčbě remdesivirem versus 16,3 % pacientů v kontrolní skupině) (22). Remdesivir je v ČR již registrovaným lékem, při jeho podávání se tak řídíme pokyny výrobce, které jsou obsaženy v souhrnném údaji o přípravku (Summary of product characteristics, SPC) (23).

Remdesivir je možno podávat ve dvou schématech. V rámci terapie je podáván dospělým a dětem (věk nad 4 týdny s tělesnou hmotností nejméně 3 kg) s prokázanou covid-19 pneumonií, kteří vyžadují doplňkovou oxygenoterapii. Tato terapie trvá pět dnů, lék se podává jednou denně v infuzi, první den léčby v nasycovací dávce 200 mg, v následujících dnech 100 mg. Lze jej také podat „profylakticky“ u pacientů na začátku onemocnění, kdy jsou přítomny pouze lehké příznaky covidu-19, nemocní nevyžadují doplňkovou oxygenoterapii, ale existuje u nich vysoké riziko progresu do závažné formy nemoci. V této indikaci se podává tři dny (23). Terapie by měla být zahájena co nejdříve po stanovení diagnózy covidu-19 a nejpozději do 7 dnů od nástupu příznaků, blíže viz Tab. 1. Indikační kritéria charakterizující pacienty ve vysokém riziku progresu onemocnění pak uvádí tabulka 2 (16).

U pacientů s poruchou funkce ledvin, včetně dialyzovaných pacientů, je nově možné lék podávat bez nutnosti úpravy dávky. Podávání remdesiviru nemá být zahájeno u pacientů s významnou hepatopatií (hladinou transamináz vyšší než 5násobek horní hranice normál-

Tab. 1. Kritéria pro podání perorálních antivirotik nebo remdesiviru v profylaktickém schématu (upraveno podle (16))

Vysoké riziko progresu do závažného onemocnění (kritéria podle tabulky 2)
Dospělí od 18 let věku; v případě remdesiviru také děti s tělesnou hmotností nejméně 40 kg
Dokumentovaná pozitivita testu na SARS-CoV-2 (antigenní či PCR test)
Podání do 5 dnů od nástupu příznaků covidu-19 (u remdesiviru až do 7 dnů)
Klinický stav pacienta nevyžaduje hospitalizaci pro covid-19 (léčbu je možné podat i pacientů hospitalizovaných z jiného důvodu než covid-19)
Klinický stav pacienta nevyžaduje léčebné podávání kyslíku pro covid-19
Dlouhodobá prognóza pacienta je vyhodnocena jako příznivá
PCR – polymerase chain reaction

Tab. 2. Kritéria pro zhodnocení rizika závažného průběhu covidu-19 (upraveno podle (16))

A. Věk 65 let a více
B. Závažná porucha imunity:
transplantace solidního orgánu
příjemci T lymfocytů s chimérickým antigenním receptorem nebo pacienti po transplantaci kostní dřeně (do 2 let od transplantace nebo na trvající imunosupresivní léčbě)
onkologické nebo hemato-onkologické onemocnění s aktuálně probíhající léčbou
biologická terapie zaměřená na B lymfocyty
dlouhodobá terapie kortikosteroidy v denní dávce vyšší než 0,2 mg/kg/den prednisonu nebo léčba dalšími imunosupresivními léky
závažné primární imunodeficity
pokročilá HIV infekce (absolutní počet CD4+ lymfocytů pod 200 buněk/ μ l)

C. Závažné chronické plicní onemocnění:

progredující plicní fibróza, cystická fibróza, non-cystic fibrosis bronchiektázie
chronická obstrukční plicní choroba st. III–IV
těžké astma bronchiale (závažnost diagnózy stanovená specialistou pneumologem)

D. Kombinace komorbidit – současně přítomny nejméně 3 komorbidity:

obezita s BMI 35 kg/m ² a více
věk nad 55 let a současně léčená arteriální hypertenze
věk nad 55 let a současně BMI 30 kg/m ² a více
chronické onemocnění ledvin v dispenzarizaci, klasifikace CKD 3–CKD 5 (včetně dialyzovaných osob)
jaterní cirhóza
diabetes mellitus léčený perorálními antidiabetiky či inzulinem
chronické plicní onemocnění v dispenzarizaci a léčbě specialisty (mimo uvedené ve skupině C)
plicní hypertenze
syndrom obstrukční a centrální spánkové apnoe
trombofilní stavy v dispenzární péči, zejména primární trombofilie; opakovaná tromboembolická příhoda v anamnéze
neurologická onemocnění ovlivňující mechaniku dýchání

HIV – human immunodeficiency virus; BMI – body mass index; CKD – chronic kidney disease

ních hodnot). Lék je zpravidla velmi dobře tolerován. K nežádoucím účinkům patří zažívací obtíže, přechodná elevace aminotransferáz, byla rovněž pozorována sinusová bradykardie (5, 16, 23).

Molnupiravir

Molnupiravir je perorální antivirotikum se širokou antivirovou aktivitou proti řadě respiračních RNA virů, má účinek i proti virům sezónní a pandemické chřipky (1). Hlavním mechanismem účinku molnupiraviru je inhibice replikace viru začleněním jeho aktivní

formy do virové RNA, což způsobuje hromadění mutací ve virovém genomu s výslednou blokadou replikace (4). Dle klinických studií bylo podávání molnupiraviru ve srovnání s placebem spojeno s redukcí relativního rizika hospitalizace nebo úmrtí o 30 % (24). Molnupiravir si dlouho zachovával dobrou účinnost i proti variantě omikron. V současné době (cca od začátku roku 2023) nicméně pozorujeme pokles jeho účinnosti proti novým subvariantám SARS-CoV-2. Z těchto důvodů je terapie molnupiravirem dnes doporučována pouze za situace, kdy u konkrétního pacienta